

Снежана Б. АЛЕКСИЋ*
Универзитет МБ Београд

ИМОВИНА СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ У БЕОГРАДУ ПРЕМА РЕГИСТРУ ТАПИЈА 1930–1934. ГОДИНЕ

Апстракт: Почетком 30-их година XX века у Београду је формирана евиденција о власништву над непокретностима. Радило се о тапијама које је сопственицима издавао Суд општине града Београда. Издато је укупно 12.471 тапија, од којих је 10 потврђивало власништво Српске краљевске академије. Данас се ове тапије чувају у Историјском архиву Београда. Исте су, као приказ архивске грађе, приређене у овом раду, са циљем да допринесу широј слици о уређењу имовинско-правних односина у Београду у времену Краљевине Југославије. Како тапије осим података о непокретностима сопственика садрже и податке о имовини одређених личности који се јављају у улози граничара, исте могу послужити и просопографији Београда. У овом раду, као репрезентативни пример тапијског ситета у Београду, због нарочитог националног значаја који поседује Српска краљевска академија, одабране су тапије које сведоче о њеној имовини.

Кључне речи: тапија, Српска краљевска академија, Суд општине града Београда.

УВОД

До увођења земљишних књига крајем 1934. године, власништво над непокретним имањем у Београду доказивало се путем сведочанстава - тапија, које је израђивао Катастарски одсек као одељење при Општини града Београда. Књига тапија представљала је јавну евиденцију о непокретностима и стварним правима над њима – власништву. Иако је у Краљевини Србији, касније и у Краљевини СХС, односно, у Краљевини Југославији, у правном промету циркулисао образац на коме је штампан назив „сведочанство“ у пракси се ова врста својинске исправе називала тапија. У наративу, израз „тапија“ сачуван је до данас.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЛОВИМА ИЗДАВАЊА ТАПИЈА У БЕОГРАДУ

Израз „тапија“ потиче од турске речи „тари“ и у буквалном значењу представља оверени документ о својинском праву на некретнину. У Србији, па тако и у српској престоници – граду Београду, израз „тапија“ заостао је у наративу и током

* Доцент, snezanaaleksic3@gmail.com

прве половине XX века, као културолошко наслеђе из времена Турске окупације и управе, иако су, још у времену Краљевине Србије, документа о својинском праву на некретнину издавана под именом „сведоцба“.

Турске тапије, односно, својинска документа издата од стране Турских власти из времена када се Србија налазила у склопу Османског царства, у епохи Краљевине Југославије апсолутно нису сматрана правно-ваљаним документом, већ су иста могла послужити искључиво као прилог документацији на основу које је лице (сопственик) доказивало право власништва над одређеним земљишним поседом, односно, над некретнином.¹

На основу Закона о издавању тапија из 1930. године, министар правде г. др Милан Оршић у споразуму са министром финансија г. др Станком Шврљугом прописао је Правилник за извршење овог закона (*Време*, 3.2.1930: 1). Према том Правилнику, издавање тапија сматрано је хитним послом, те су предмети за издавање сведочанства о власништу, тапијама, код Судова по хитном поступку узимани у рад. У Београду, ове послове обављао је Суд општине града Београда, који је за једно имање издавао тапију у три једнака примерка. Посао издавања тапије обухватао је технички и правни део. Издавање тапија, са техничке стране, вршено је на основу катастарских премера и у пракси, овај део посла обављан је ажурно. Земљиште на које је поднет захтев за убаштињење – издавање тапије, морало је бити премерено а копија катастарског плана уцртавала се у сва три примерка тапије. Уколико су при подношењу молбе биле посебно приложене копије плана, Суд је био у обавези да их јемствеником пришије уз тапију и запечати својим печатом. Испод скице (плана) некретнине (плаца) бележена је изјава о томе шта се на дотичном имању налази. Стање које је унето у тапију (скицу и изјаву о грађевинама) својеручно је оверавао сопственик. Међутим, потешкоће у послу издавања тапија јавиле су се у правном делу, пошто су „молиоци за издавање тапија често са недовољним или нејасним документима тражили убаштињење“ (Миленковић 1934: 256). Уз речено, било је и примера где су тапије које су издате у епохи Краљевине Србије, при формирању новог катастра тапија апсолутно признате, и као такве заведене у новоформирану тапијску евиденцију.² Обавезан елемент тапије били су и подаци о „граничарима“ – сопственицима имања са којим се предметни посед граничио. Граничари (комшије), пописани су према обрасцу: са севера, са истока, са југа, са запада. Сви побројани граничари били су у обавези да унето стање у тапију потврде сопственим потписом. Ова клаузула у пракси је задавала нарочите потешкоће, пошто се наишло на „лабав одзив граничара, који су својим недоласком и неприсуством највише отежавали правилно функционисање овог рада“ (Миленковић 1934: 256). Осим сопственика и граничара, као потписници тапија јављају се још и: лице које је премер извршило, члан суда Општине града Београда као лице које је присуствовало премери. Уз наведене, сведочанство о власништву над непокретношћу оверавао је и деловођа, а пуноважност тапије својим потписом потврђивао је Председник суда општине града Београда.

1 „Турске тапије [и Бугарске] не могу се сматрати пуноважним документима за право својине, већ подпадају под друге доказе, којима се може молба поткрепити, па ће општински и првостепени судови оцењивати њихову доказну снагу по општим прописима“ (Правилник 1930, чл. 5).

2 Један од таквих примера је овде донета тапија бр. 1799 Б.

Како је ташајски систем био изузетно захтеван, па самим тим и недовољно ефикасан, крајем 1934. године ташаје су стављене ван снаге, и у Београду су у правни промет уведене земљишне књиге.

ТАШАЈЕ СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ У БЕОГРАДУ

У Историјском архиву Београда (даље: ИАБ), фонд: Општина града Београда (даље ф.6), чувају се сведочанства – ташаје, које је издао Суд општине града Београда. Осим сведочанстава у ИАБ похрањене су и Евиденције ташаја, у VII књига, у којима су пописане ташаје издате од стране реченог Суда. Евиденције катастарских ташаја вођене су при Катастарском одсеку техничке дирекције градског поглаварства у Београду. Ова сведочанста о власништву нумерисана су арапским бројевима, у низу од број 1 до броја 12.471. Од укупно 12.471 издатих сведочанстава о власништву над непокретностима, укупно 10 сведочанстава – ташаја, издато је као доказ власништва Српске краљевске академије (даље СКА). У њима су, по тада важећем законодавству, убележени власници имања са којим се имање СКА граничило. Како су власници комшијских имања углавном личности које су потицале из утицајних, богатих породица, те су као појединци у већој или мањој мери својим животом и делом оставили траг у друштвеном развоју и историографији Београда, у овом раду су, у напоменама, у кратким цртама донети основни подаци о њима.

Табела 1: Попис ташаја Српске краљевске академије

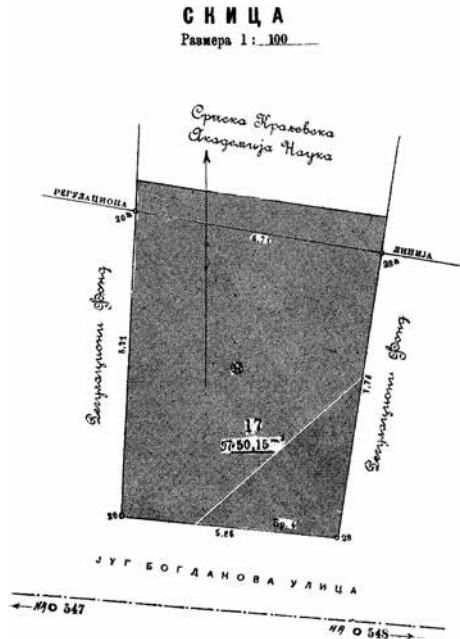
Број сведочанства – ташаје	Кварт	Блок	Потес	Улица	Тек. бр. протокола за омеђавање	Приремени бр. парцела	површина у m ²
1799 Б	Савамалском	26	0	Југ Богданова бр. 4	7977	17	50,15
6373	Савамалском	25	0	Бранкова 5	7018	7	489,83
8860	Реону Топчиде. Полиције	0	29	Румунска и Службени пут	15741	108	8.612,27
8861	Реону Топчиде. Полиције	0	29	Службени пут	15742	109	1.001,47
8933	Варошки	24	0	Кнез Михаилова бр. 46	5938	11	1.972,73
9433	XII	0	29	Толстојева	16701	120	2.668,38
9434	XII		29	Толстојева	16699	118	3.936,31
9435	XII		29	Толстојева	16700	119	3.009,05
10414	II	24 Варошки	0	0	18481	21	110,87
10823	I	2 Врачаски	0	Франкопанова бр. 13	53	27	1.449,70

Извор: ИАБ - ф. 6 - к.1383, к.1403, к.1415, к.1416, к.1418, к.1422, к.1424.

Из десет тапија СКА које се данас чувају у ИАБ, а које су овде приређене, односно, побројане у Табели 1, сазнају се подаци о позицији и величини сваког појединачног имања. У остатку архивске грађе која следи, налазе се још и подаци о: граничарима, дужини граница имања, шта се у тренутку премера и издавања тапије од објеката налазило на предметном плацу, ко је извршио премер, као и податак о томе на основу чега и када је свака од наведених тапија потврђена као апсолутно власништво СКА. Уз наведено, свака од тапија садржи и техничку скицу непокретности.

*

1) Тапија бр. 1799 Б. Граничари и граница - са севера: кућни плац СКАН у дужини 6,71 m; са истока: Регулациони фонд општине града Београда у дужини 7,78 m. са југа: Југ Богданова улица у дужини 5,86 m; са запада: Регулациони фонд општине града Београда у дужини 8,21 m. На месту сопственика тапију је за СКА оверио Љубомир Стојановић, тиме потврдивши да на овом плацу постоји једна спратна зграда од тврдог материјала. У делу тапије који се односи на граничаре, осим за сопственика – СКА, коју је заступао Љ. Стојановић, за Регулациони фонд и Београдску општину тапију је оверио кмет М. Марковић. Премер је извршио геометар катастарског одсека Драг. В. Минковић. Суд општине града Београда је утврдивши да имање није у спору ни са киме, да је сопственик господар овог имања на основу сведочанства потврђеног Првостепеним судом за град Београд од б. 5. 1872. под бр. 7617, и тестаментa потврђеног решењем истог Суда од 5. 2. 1902., на основу реченог издао сведочанство о власништву дана 4.12.1913. под бр. 1799 Б, и увео га у Регистар сведочанстава катастарског одсека општине града Београда.

Извор: ИАБ – ф. 6 - к.1383- тапија бр. 1799.

У овом предмету деловођа је био Слоб. Р. Василић, тапију су својеручно оверили подпредседник суда Марјановић и кметови: М. Ђатић и Ђорђе Ј. Јанићевић (Јанићић?).

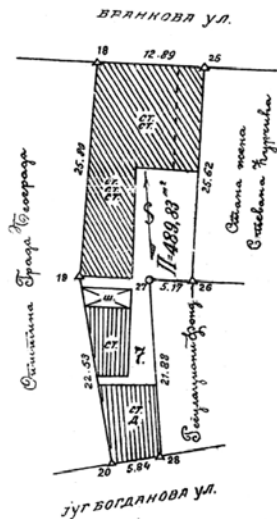
*

II) Тапија бр. 6373. Граничари и граница - са севера: Бранкова улица у дужини 12,89 m; са истока: кућни плацеви Стане, жене Стевана Ђурчића у дужини 25,62 m и Регулационог фонда у дужини 52,17 m; са југа: Југ Богданова улица у дужини 5,84 m; са запада: кућни плац Општине града Београда у дужини 48,33 m. На овом имању налазила се једна зграда на два спрата за становање од тврдог материјала, једна зграда на спрат и једна приземна за становање од слабог материјала и једна шупа од дасака. За сопственика тапију је оверио по пуномоћју бр. 5757 од 19. 6. 1919. Драгутин Гођевац, адвокат.

Од граничара, сведочанство је својеручно оверила Стана Ст. Ђурчић, испод чијег потписа је другим рукописом убележено „одобравам поступак моје жене“,³ у потпису Стеван Ђурчић. За Београдску општину потписник је био кмет М. С. Чутић. Катастарски премеар извршио је инжињер Бранимир Вељковић. Уверење о државини потврђено је од стране Суда општине града Београда 29.12.1926, те је СКА у 1927. години издата тапија под тек. бр. 6373.

Скица

Размера: 1 : 500

Извор: ИАБ – ф.6 - к.1403- тапија бр. 6373.

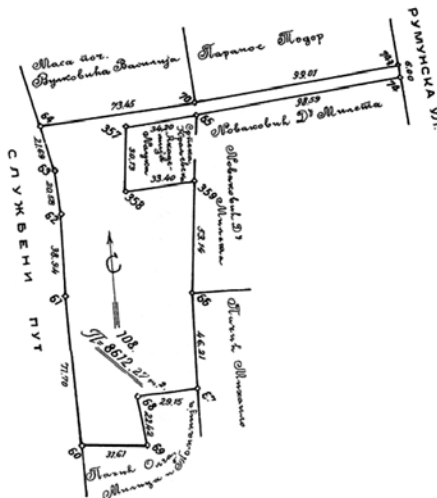
3 По Српском грађанском законнику из 1844.г. неударе жене или удовице биле су у погледу пословне способности изједначене са мушкарцима, док су жене у браку биле изједначене са малолетницима, па је удатој жени за пуноважност правних послова била потребна сагласност мужа. „Удата жена не може без одобрења свога мужа закључити не само теретни правни посао, него ни посао добротин [...] овде је удата жена неспособнија од малолетника од седме до двадесет прве године, јер такви малолетници могу да приме поклон и без одобрења својих заступника...“ (Перић 1934: 81-82).

*

III) Ташија бр. 8860. Граничари и гранаица – са севера: кућни плацеви заоставштине пок. Вулковић Василија⁴ у дуж. 73,45 m и Паранос Теодора у дужини 99,01 m, свега дужине 172,46 m; са истока: Румунска улица у дужини 6 m и кућни плац Новаковић др Милете⁵ у дужини 98,59 m и 53,14 m, СКА у дужини 34 m, 30,13 m и 33,40 m, и до Пачића Михаила⁶ у дужини 46,21 m, свега у дужини 255,46 m; са југа: кућни плац Пачић Олге, Милице и Томаније⁷ у дужини 29,15 m, 22,42 m и 31, 61 m, свега у дужини 83,18 m; са запада: службени пут у дужини 71,70 m и 38,94 m, 20,69 m, свега у дужини 162, 91 m. Премер је извршио геометар катастарског одељења Стеван Милер, премеру присуствовао члан Суда И. А. Протић. На имању СКА није било зиданих објеката, што је по пуномоћју оверио адв. Д. Гођевић. Сведочанство су својеручно, у својству граничара оверили: Мих. Пачић, пуковник у пензији, др Милета Новаковић, проф. универзитета.

Скица:

Размера: I: 2500.

Извор: ИАБ -ф.6 - к.1415- ташија бр. 8860.

- 4 Резервни пешадијски потпуковник Василије Н. Вулковић, умро 3.2.1929. у Београду (Службени војни листи 1929: 356-366).
- 5 Универзитетски професор.
- 6 Пуковник у пензији, рођ. у Београду 11.7.1891. од родитеља Алексе и Томаније. Ожењен Олгом, рођ. 1878. г. Најгебауер. Службовао прво ван Београда, у Неготину му се 1905. г. родила кћер Оливера, потом у Београду 1907. Душан, 1909. Рада, 1918. Зора, касније и Милица и Томанија. До августа 1941. пријављен је у Румунској улици, прво код Милице Пачић на бр.10, потом као сопственик на бр.26, а од 30. августа на стану у Приштинској улици код Ђуре и Еле Гал. Умро је 23.7.1942. (ИАБ-УГБ - КЖ). Олга, супруга М. Пачића, преминула 24.1.1941. (Време 26.1.1941:9). Најстарија кћерка Оливера касније удата Марковић (Борба, 1968: 7).
- 7 Општина града Београда издала је у јулу 1935. грађенивнску дозволу бр. 3478, плац у Румунској ул. бр. 32, на име власника Пачић Милица, Томанија и Олга, за градњу приземне куће, вредност објекта 20.000 дин, по пројекту Реље Ђ. Поповића (Б.О.Н. 13. 9.1935: 501).

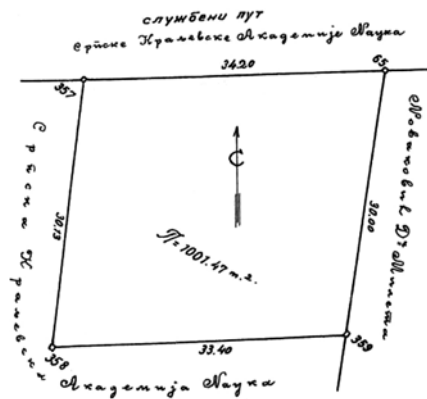
За себе и малодобне Милицу и Томанију по пуномоћју бр. 22941 од 31.7.1927. г. Олга Пачић.⁸ За заоставштину Вулковић Василија, по пуномоћју Кв. Варошког бр.10662/22 г. Тома В. Милосављевић, адвокат и пуномоћник старалаца масе: удове Даринке и Јуришића Петра, и Теодор Ђ. Паранос, новинар.⁹ На основу уверења о државини СКА које је издато од стране Суда општине града Београда бр.744 од 10.4.1929, исти Суд потврдио је апсолутно власништво СКА те издао 7. 11. 1929. године тапију заведену у Регистру тапија под тек. бр. 8860. За деловођу, тапију је оверио секретар Боривоје Станковић, и Преседник суда Општине града Београда М. Савчић.

*

IV) Тапија бр. 8861. Граничари и граница - са севера: Службени пут СКА у дужини 34,20 m; са истока: кућни плац Новаковић др Милете у дужини 30 m; са југа: празан плац СКА у дужини 33,40 m; са запада: празан плац СКА у дужини 30,13 m. У тренутку премера на овом имању није било зиданих објеката. За сопственика тапију је оверио пуномоћник Драг. Гођевац и граничар др Милета Новаковић, проф. универзитета. За Београдску општину кмет И. А. Протић. Премер извршио геометар Стеван Милер. На основу уверења о државини издатог од стране Суда општине града Београда бр. 7430 од 10.4.1929. исти Суд издао је 7. 11. 1929. г. сведочанство – тапију која је заведена под тек. бр. 8861. Тапију је за деловођу оверио секретар Боривоје Станковић и Преседник суда Београдске општине М. Савчић.

Скица:

Размера: 1: 500

Извор: ИАБ - ф.6 - к.1415- тапија бр. 8861.

8 Олга, супруга М. Пачића, осим малод. Милице и Томаније имала је још деце (упор. фусн. 12).

9 Теодор – Тодор Паранос, новинар из Београда, био кандидат на Демократској листи г. Ђоке Поповића за срез Кључски, округ Крајински (Време 6.8.1927: 3; Време 8.8.1927: 1; Паранос 1927: 3), у 1931. председник надзорног одбора (?) код „Поседничке банке“ А.Д. Београд (Правда 24.4.1931: 9), у јануару 1935. један од покретача листа „Опишани јеж“ (Митровић 1983: 110), у 1937. један од активних учесника у програму новинарског бала „300 чуда“ (Правда 1937: 10), активни члан Југословенског новинарског удружења (Правда 3.4.1939:9). На „Обновљеном Солунском процесу“ који је вођен 1953. један од саслушаних сведока био је Тодор Паранос, сада новинар у пензији (Борба 1953: 7).

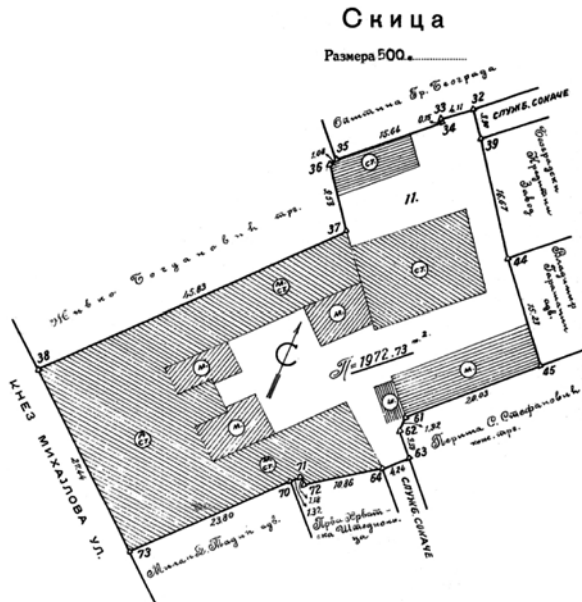
*

V) Ташија бр. 8933. Граничари и граница - са севера кућни плац Живка Богдановића¹⁰ у дужини 45,83 m, 9,53 m, и 1,08 m, и до Општине гр. Београда у дужини 15,64 m, 0,15 m и 4,11 m, свега дужине 76,34 m; са истока: Службено сокаче у дужини 3,90 m и до кућних плацева Београдског кредитног завода у дужини 16,67 m, и до Владимира Гарашанина¹¹ у дужини 15,23 m, свега у дужини 35,80 m; са југа: кућни плац Перише С. Стефановића¹² у дужини 20,03 m, 1,92 m и 3,59 m, до Службеног сокачета у дужини 4,24 m, до кућних плацева I Хрватске штедионице у дужини 10,86 m, 1,18 m и 1,32 m, и до плаца Милана Д. Тадића¹³ у дужини 23,80 m, свега у дужини 66,94 m; са запада: Кнез Михаилова улица у дужини 27,44 m. Премер је извршио инж. Јован Хаџи-Илић.

У тренутку премера, на овом имању налазила се једна зграда на спрат (станови, дућани и магацини) и 4 приземне зграде (станови и магацини) све од тврдог материјала, и три приземне зграде (станови, магацини и шупа) од слабог материјала.

- 10 Живко С. Богдановић, трговац, р.б.10.1866. од родитеља Симе и Наталије у Великом Градишту (ИАБ-УГБ - КЖ). У 1911. г. добротвор-утемељивач Соколаског друштва (Обрадовић 1912:93) добротвор Српске Књижевне Задруге (Сл. Лист СКЗ 1910: 127; Сл. Лист СКЗ 1911:114). Почетком Великог рата помиње се као трговац, добротвор, који је трговачкој омладини даровао 40 динара (*Трговински листник* 1914: 4). У 1915. години као члан фирме „Танасковић и Богдановић“ укључен у аферу око набавке опанака за вајску, којом је држава оштећена за 7 мил. дин. (Стража 1915: 1). Афера је заташкана. После рата живео је у Београду. Од 1924. год. пријављен као сопственика на адреси Позоришна бр.12 (ИАБ-УГБ-КЖ). Његово име може се пронаћи међу добротворима за разне установе. Преминуо у Бечу 20.2.1931. (*Правда* 24.2.1931:14). Оставио је тестамент којим је завештао велику суму новца хуманим и културним установама (*Правда* 3.3.1931: 7).
- 11 Доктор- адвокат, са канцеларијом у ул. Крунска 92 (*Бранич* јул-децембар 1929:170), кандидат за одборника на листи „Грађанског блока“ у Београду, 1929. (Б.О.Н.1929: 2) дао оставку на адвокатуру 1934. – (*Бранич* 1934: 459), потом био у управи Друштва за одгајивање племенитих голубова (*Правда* 16.2.1939:8).
- 12 Трговац. Рођ. у Пожаревцу 25.5.1886. од родитеља Светозара и Савете, у Београду прво на адр. Госп. Јевремова 26, потом Таковска 39. Ожењен Верцом. У Београду му се рађају деца: Светозар, 1912, Ранислав 1913, Славољуб 1917 (ИАБ-УГБ - КЖ). Током ратне 1916. г. борави у Београду, на адреси Таковска 35 (Стефановић 1916: 4). Априла 1917. постављен је од стране окупатора за „стручног саветника при средишту за саобраћај робом“ (В.Н.1917: 2), а за Божић 1918. г. јавља се као дародавац „разног одеља“ за дом старача и сирочади у Београду (В.Н. 1918: 2). 1927. У 1927. Периша се налази у II секцији суда Београдске берзе (*Правда* 23.5.1927: 4), а изабран је и за члана старешинства Соколаског друштва Београд 2 (*Правда* 30.5.1927: 3). Током 1928. године продаје имање задужбине поч. Барловца у ул. К. Михаилова 54, које је сада у његовој својини. Имање је парцелисано, цене и услове продаје дала је фирма „Новаковић и Периша Стефановић“ са седиштем у ул. Ускочка 2 (*Време* 9.6.1928: 10). У 1932. помиње се као добротвор (*Споменица педесетогодишњице београдске трговачке омладине 1880-1930: 187*). Преминуо је 5.6.1932. год. после „краће и теже болести у 47 години живота“. Сахрањен је на Новом гробљу у Београду 6.6.1932. (*Време* 1932: 7).
- 13 Адвокат, (*Правда* 1933: 14), У новембру '33. добио је грађевинску дозволу за преправке у износу од 7.000 дин. на објекту који се налазио на плацу у ул. Кнез Михаиловој бр.44 (Б.О.Н. 1934: 42). У јулу 1935. добио је грађевинску дозволу за систније поправке у вредности до 3.000 дин. на објекту у ул. Војв. Путника бр.50 (Б.О.Н. 1935: 476). У марту '34. изабран у Надзорни одбор Скупштине пензионог фонда адв. комора у Београду, Скопљу и Подгорици (*Правда* 1934:3), на исто место реизабран '37. (*Правда* 1937: 8). У октобру '38. постављен је за члана-заменика дисциплинског већа Адвокатске коморе у Београду (*Бранич* 1938: 583-584).

Извор: ИАБ - ф.6 - к.1416 - тапија бр. 8933

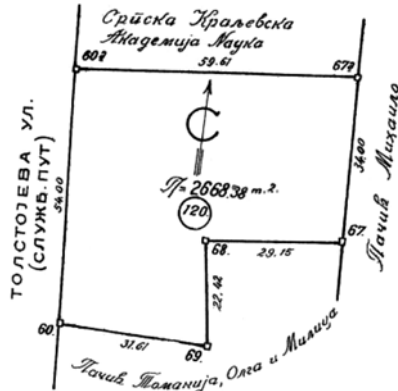
За сопственика премер је оверио Драг. Гођевац, адв. Од граничара тапију су оверили: Живко Богдановић; Мил. Тадић адв; за I Хрватску штедионицу – главна филијала за Србију и Београд - Антонијевић и Јанковић; за Београдски кредитни завод Жикић; Пер. Стефановић; др Влад. Гарашанин; за Београдску општину кмет И.А. Протић. Ново сведочанство – тапија издато је СКА на основу два претходно издата сведочанства - тапије бр. 31061/I и бр. 31063/ II од 8.12.1926, које су раније потврђене код Првостепеног суда за град Београд. Обе раније издате тапије поништене су и замењене новом тапијом коју је издао Суд општине града Београда под тек. бр. 8933 дана 10.12.1929. Ову тапију је за деловођу оверио секретар Боривоје Станковић и Председник суда Општине града Београда М. Савчић.

*

VI) Тапија бр. 9433. Граничари и граница - са севера: празан плац СКА у дуж. 59,61 m; са истока: кућни плац Пачића Михаила у дуж. 34 m; са југа: кућни плац Пачић Томаније, Олге и Милице у дуж. 29,15 m, 22,42 m и 31,61 m, свега у дужини 83,18 m; са запада: Толстојева улица у дуж. 54 m. У тренутку премера плац СКА је био празан, без зиданих објеката. На месту сопственика потписан је по пуномоћју број 6322/28 и 9150/25 адвокат Вој. С. Гавровић. Граничари тапију нису потписали. Премер је извршио геометар Стеван И. Милер а премеру је присуствовао заступник СКА Гођевац Д. Драгослав и члан суда општине И.А. Протић. Тапија је била изложена на увид од 14 до 24. новембра 1930, потом је констатовано да у означеном року није било поднетих приговора, те је 11.12.1930. исти Суд издао сведочанство – тапију, која је заведена под тек. бројем 8433.

Скица:

Размера : I: 1000.

Извор: ИАБ - ф.6 - к.1418 - тапија бр. 9433

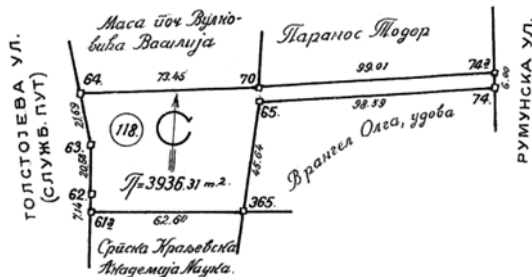
У предмету издавања ове тапије деловођа је био Бор. Л. Павловић. У својству председника Суда општине града Београда тапију је оверио инж. М. Нешић.

*

VII) Тапија бр. 9434 Граничари и граница - са севера: празни плацеви заоставштине пок. Вуковића Василија у дуж. 73,45 m и Параноса Тодора у дуж. 99,01 m, свега дужине 172,46 m; са истока: Румунска улица у дуж. 6 m и до кућног плаца Врангела удове Олге¹⁴ у дуж. 98,59 m и 45,64 m, свега у дужини 150,23 m; са југа: празан плац СКА у дуж. 62,60 m; са запада: Толстојева улица у дуж. 49,41 m. На плацу није било зиданих објеката. За сопственика код Кварта Варошког оверио по пуномоћју бр.6322/28 Вој. С. Гавровић, адвокат.

Скица:

Размера : I: 2000.

Извор: ИАБ - ф.6 - к.1418- тапија бр.9434

14 Удова генерала Петра Николајевича Врангела, рођ. 5.8.1885 од родитеља Михаила и Наталије у Петрограду, Русија. Пријављена у Београду 9.12.1934. на адреси Румунска 8, код станодавке Јелисавете Катјаревске. Са адресе одсељена 20.12.1934. у Брисел, Белгија (ИАБ-УГБ - КЖ).

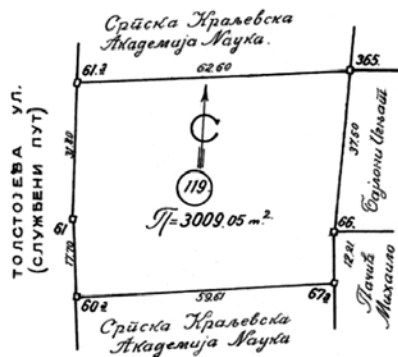
Премер је извршио геометар Стеван Милер, за Суд општине града Београда премеру је присуствовао И. А. Протић. На основу двају сведочанстава потврђених код Првостепеног суда за град Београд, под бр. 80594 од 19.11.1929. имаће се смањује за 2.934,84 m, а сведочанством бр. 80595 од 19.11.1929. потпуно се исцрпљује и ништи. Нова тапија била је изложена увиду од 14. до 24. 11. 1930., у наведеном року није било приговора. Потом је 11.12.1930. Суд општине града Београда издао сведочанство – тапију која је заведена под текућим бр. 9434. Деловођа у предмету издавања ове тапије био је Бор. Л. Павовић а Председник суда инж. М. Нешић.

*

VIII) Тапија бр. 9435. Граничари и граница - са севера: празан плац СКА у дуж. 62,60 m; са истока кућни плац Бајлони Игњата¹⁵ у дуж. 37,50 m, и Пачића Михаила у дуж. 12,21 m, свега у дуж. 49,71 m; са југа: празан плац СКА у дуж. 59,61 m; са запада: Толстојева улица у дуж. 49,50 m. На плацу није било зиданих објеката. За сопственика оверио пуномоћник Вој. С. Гавровић. Премер извршио геометар Стеван Милер, премеру присуствовао члан Суда И.А. Протић. На основу сведочанства потврђеног код Првостепеног суда за град Београд под бр. 80594 од 19.11.1929. имаће се смањује за 3.009,05 m. Предлог нове тапије био је изложен на увид од 14 до 24.11.1929. У наведеном року није било приговора, те је Суд општине града Београда издао сведочанство – тапију која је заведена под текућим бројем 9435. Деловођа у предмету издавања тапије био је Бор. Л. Павловић. Документ је својеручно оверио Председник суда општине града Београда инж. М. Нешић.

Скица:

Размера: 1: 1000.

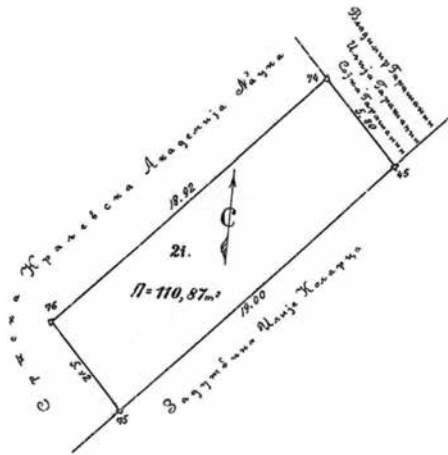
Извор: ИАБ - ф.6 - к.1418- тапија бр.9435

15 Гувернер Народне Банке, индустријалац. Рођ. у Београду 20.6.1876. од оца Јакова и Марије рођ. Бирић. Умро 25.6.1936. (ИАБ-УГБ - КЖ).

*

IX) Тапија бр. 10414. Граничари и граница - са севера: кућни плац СКА у дужини 18,92 m; са истока: кућни плац Владимира Гарашанина, Илије Гарашанина и Сојке Гарашанин у дужини 5,80 m; са југа: кућни плац Задужбине Илије Коларца у дуж. 19 m; са запада: кућни плац СКА у дужини 5,92 m.

С К И Ц А
Размера 1: 200.

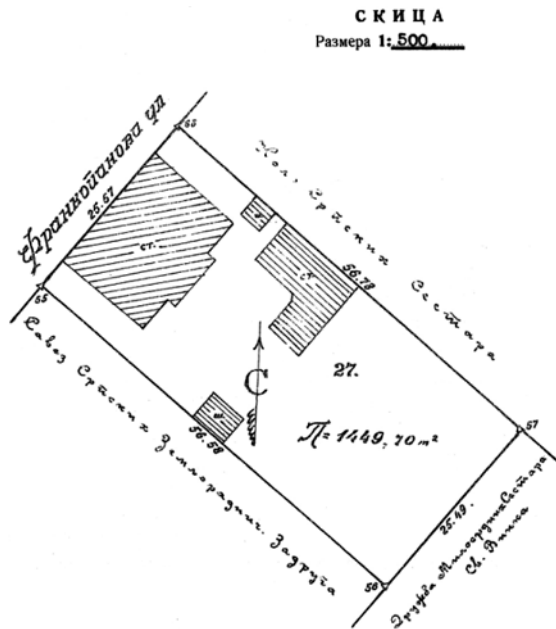
Извор: ИАБ – ф.б- к.1422- тапија бр.10414.

На овом имању у време издавања тапије зидала се зграда. Премер је извршио геометар катастарског одсека Вој. Ђ. Спасић. Суседи нису ставили примедбе на мере и границе, што је констатовано Записником бр. 24619 од 4.9.1931. Стара тапија СКА била је потврђена од стране Првостепеног суда за варош Београдску бр. 87461 од 12.12.1929. Стара тапија се новом тапијом смањује за површину од 110,87 m². Суд општине Београдске на основу изложених доказа завео је 27.10.1931. у Регистар издатих тапија катастарског одсека под т.бр.10.414 нову тапију у корист СКА. У овом предмету деловођа је био Бож. Л. Павловић, Преседник суда општине града Београда инж. Мил. Нешић.

*

X) Тапија бр. 10.823. Граничари и граница - са севера, кућни план Кола Српских сестара у дуж. 56,78 m; са истока, кућни плац Дружбе милосрдних сестара Св. Винка у дуж. 25,49 m; са југа: кућни плац Савеза Српских земљорадничких задруга у дужини 56,58 m; са запада: дуж Франкопанове улице 25,67 m.

На овом имању постојала је једна приземна зграда за становање од тврдог материјала, једна приземна зграда за становање и две шупе све од слабог материјала. Премер је извршио геометар катастарског отсека Вој. Ђ. Спасић. Записником бр. 9.580 од 22.4.1932. констатовано је да суседи немају никакве примедбе на мере и границе.

Извор: ИАБ - ф.6 - к.1424 - тапија бр.10823.

Власништво је утврђено на основу Уверења о државини издатог од Општине града Београда бр. 11.863 од 29. 3.1932 год. Суд општине града Београда издао је 21.5.1932. године тапију број 10.823. У овом предмету деловођа је био Бор. Л. Павловић, Преседник суда општине града Београда Мил. Петровић.

ЗАКЉУЧАК

СКА је према веродостојним документима – тапијама, у Београду у периоду од 1929. године до ступања на снагу Земљишне књиге крајем 1934. године, у апсолутном власништву поседовала имања на адресама: ул. Југ Богданова бр. 4; ул. Бранкова 5; ул. Румунска; ул. Кнез Михаилова бр. 46; ул. Толстојева; ул. Франкопанова бр. 13, и две некретнине без адресе (упор. Табелу 1). Укупна површина свих поседа СКА за коју су јој у периоду 1929-34. године издате тапије, на подручју Катастарске општине Београда, износила је 23.300,76 м² односно 2 хектара и 33 ара.¹⁶ Међутим, осим побројаних имања, СКА је у Београду поседовала још некретина, али за њих у периоду 1929-1934. године, тапије нису издате. Отуда, у касније формираној земљишној књизи, као власништво СКА могу се уочити некретнине за које претходно нису издате тапије. Наведено поткрењује податак да је у Земљишну књигу катастарске општине Београда, у земљишно-књижки уложак 2202 уписано власништво СКА на катастарској парцели 1866, на адреси Кнез Михаилова број 35.¹⁷ На овом имању пре Другог светског рата било је седиште Управе имања СКА,

16 1 хектар = 100 ари = 10.000 м²; 1 ар = 100 м²

17 ИАБ – СГБ – 17 – 7.55-948

док је седиште СКА било на адреси Бранкова 5. Предратно седиште СКА на адреси Бранкова 5. уништено је у бомбардовању 1941. године. Након Другог светског рата, када је Српска краљевска академија преименована у Српску академију наука и уметности, седиште институције премештено је у Кнез Михаилову улицу.

Катастарска општина Београд 1.....

Земљишнокњижни извадак Map. 583/48

А. Пописни лист

Број земљишнокњижног улошка: 2202

Први одељак

Редни број	Број земљишта (парцела)	ОЗНАКА ЗЕМЉИШТА	Површина према катастру			ПРИМЕДБЕ
			ха	а	м ²	
1	1866	Кућа к.д. 35 у улици Кнез-Михаиловој бр. кућних- ствени.		29	04,10	

Извор: ИАБ – СГБ – ф. 17 – 7.55 -948

Б. Власнички лист

Број земљишнокњижног улошка: 2202.....

Редни број	У П И С И	ПРИМЕДБЕ
	П.р. 20. марта 1937. Лк. 2083/37	
	На основу службеног извештаја из Београда 20. марта 1937, а чл. 25. зак. о прик. резу. 8. маја з.к. чл. 1. бр. 900. у складу са државним кајини описи: „Трилистом сим- волна земаљних књига 1934. године у складу са је право власништва у имењу у Колински.“	
1	Српске краљевске Академије наука у Београду	

Извор: ИАБ – СГБ – ф. 17 – 7.55 -948

НЕОБЈАВЉЕНИ ИЗВОРИ

Историјски архив Београда - фонд Општина град Београда (ф6): кут.1383 - ташија 1799; кут.1403 - ташија 6373; кут.1415 - ташија 8860; кут.1415 - ташија 8861; кут.1416 - ташија 8933; кут.1418 - ташија 9433; кут.1418 - ташија 9434; кут.1418 - ташија 9435; кут.1422 - ташија 10414; кут.1424 - ташија 10823.

Историјски архив Београда - фонд Скупштина града Београда (ф17): предмет 7.55-948.

ОБЈАВЉЕНИ ИЗВОРИ НА ПОРТАЛУ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА

Фонд: Управа града Београда (УГБ) – Картотека житеља (КЖ) – картони за: Михаило А. Пачић; Живко С. Богдановић; Периша С. Стефановић; Олга Врангел; Бајлони Игњат.

ЛИТЕРАТУРА

- Beogradске новине* 1917: Без аутора. „Стручни саветници при средишту за саобраћај робом“, 18. април, 2.
- Beogradске новине* 1918: Без аутора. „Војичне свећаности у Дому старца и сиročади у Београду“, јануар, 2.
- Београдске ојштинске новине* 1929: Без аутора. „Листа грађанског блока“, 29. јануар, 2.
- Београдске ојштинске новине* 1934: Без аутора „Списак лица којима је издата грађевинска дозвола“, 25. јануар, 42
- Београдске ојштинске новине* 1935: „Списак лица којима су издате грађевинске дозволе“, 29. август, 476.
- Београдске ојштинске новине* 1935: Без аутора. „Списак лица којима су издате грађевинске дозволе“, 13. септембар, 501.
- Борба* 1953: Без аутора. „Сведоци говоре о лажним сведочењима у Солуну“, 7. јун, 7.
- Борба* 1968: Без аутора. „Удружење носилаца Албанске споменице 1915-1916. године“, 20. фебруар, 7
- Бранич* 1929: Без аутора. „Адвокати са територије Београдског Апелационог суда“, јул-децембар, 170.
- Бранич* 1934: Без аутора. „Записник 12. седнице Адвокатске коморе у Београду“, јул-август, 459.
- Бранич* 1938: Без имена аутора, „Записник 10. редовне скупштине Адвокатске коморе у Београду“, 1. октобар 583-584.
- Време* 1927: Без аутора. „Кандидатске листе још се спремају“, 6. август, 3.
- Време* 1927: Без аутора. „Припремање кандидатских листа“, 8. август, 1.
- Време* 1928: Без аутора. „Оглас“, 9. јун, 10.
- Време* 1930: Без аутора. „Правилник за извршење Закона о ташијама“, 3. фебруар, 1
- Време* 1932: Без аутора. „Читуља“, 6. јун, 7.
- Време* 1941: Без аутора. „Читуља“, 26. јануар, 9.
- Миленковић 1934: Д. Миленковић. „Катастар Београд“, *Београдске ојштинске новине*, Београд, бр. 1-3, Видовдан 1934.
- Митровић 1983: Мирослав Митровић. „Смех на радију“. РТВ теорија и пракса, год.1983, књ. 31, 110.
- Обрадовић 1912: Срет. Ил. Обрадовић (ур.). *Соколски јодушињак 1911*. Београд.
- Паранос 1927: Теодор Паранос „Протест демократа“. *Правда*, 7. септембар, 3.
- Перић 1934: Живојин Перић. *Лично брачно право по српском Грађанском закону*, Београд, 81-82.
- Правда 1927: Без аутора. „Скупштина Београдске Берзе“, 23. мај, 4.
- Правда 1927: Без аутора. „Скупштина Соколског друштва Београд 2“, 30. мај, 3.

- Правда* 1931: Без аутора. „Биланс појединих банака“, 24. април, 9.
- Правда* 1931: Без аутора. „Читуља“, 24. фебруар, 14.
- Правда* 1931: Без аутора. „Тестамент Живка Богдановића трговца“, 3. март, 7.
- Правда* 1933: Без аутора: „Прилози за београдску сиротињу“, 3. јануар, 14.
- Правда* 1934: Без имена аутора. „Скупштина пензионог фонда адвокатских комора у Београду, Скопљу и Подгорици“, 12. март, 3.
- Правда* 1937: Без аутора. „Бал 300 чуда“, 31. јануар, 10.
- Правда* 1937: Без имена аутора. „Пенсионо осигурање адвоката биће решено на ванредној скупштини“, 15. март 8.
- Правда* 1939: Без аутора. „Годишња скупштина Југословенског новинарског удружења секција Београд“, 3. април, 9.
- Правда* 1939: Без имена аутора. „Нова управа друштва за одгајивање племенитих голубова“, 16. фебруар, 8.
- Службени војни лист* 1929: Без имена аутора. „Читуља“, 1. март, 356-366.
- Службени лист Српске књижевне задруге* 1910: Без аутора. „Добротвори по 20-годишњем оснивачком уплаћивању“, 1. јануар, 127.
- Службени лист Српске књижевне задруге* 1911: Без аутора. „Добротвори по 20-годишњем оснивачком уплаћивању“, 1. јануар, 114.
- Службене новине Краљевине Југосавије* 1930: *Закон о издавању тлајија на њодручју айелационих судова у Београду и Скопљу и Великој суда у Подгорици*, 7. фебруар.
- Службене новине Краљевине Југославије* 1930: *Правилник за извршење Закона о издавању тлајија*, 7. фебруар.
- Споменица њедесетгодишњице београдске тпривачке омладине 1880-1930*, Београд, 1931, 187.
- Стефановић 1916: Периша Стефановић. „Кореспонденција-оглас“ *Београдске њиштинске новине*. 5. јула, 4.
- Спвража* 1915: Без аутора. „Страховита афера са опанцима“, 3. март, 1.
- Трјовински тласник* 143: Без аутора. „Заслужним ученицима“. 3. јул, 4.

Snežana B. ALEKSIĆ

PROPERTY OF THE SERBIAN ROYAL ACADEMY IN BELGRADE
ACCORDING TO THE REGISTER OF OWNERSHIP
DOCUMENTS FROM 1930 – 1934

SUMMARY

Until the introduction of land registers at the end of 1934, the ownership of immovable property in Belgrade was proved through ownership documents, which were prepared by the Cadastral Department as a department of the Municipality of Belgrade. The book of ownership documents was a public record of immovable properties and real rights over them - ownership. At the beginning of the 30s of the XX century, records of real estate ownership were created in Belgrade. It was about ownership documents that were issued to the owners by the Belgrade Municipal Court. A total of 12,471 ownership documents were issued, 10 of which confirmed the ownership of the Serbian Royal Academy of Sciences. At the beginning of the 30s of the XX century, records of real estate ownership were created in Belgrade. It was about ownership documents that were issued to the owners by the Belgrade Municipal Court. A total of 12,471 ownership documents were issued, 10 of which confirmed the ownership of the Serbian Royal Academy of Sciences. Today, these ownership documents are kept in the Historical Archives of Belgrade. Ownership documents, as a presentation of archival materials, have been prepared in this work, with the aim of contributing

to a broader picture of the arrangement of property-legal relations in Belgrade during the Kingdom of Yugoslavia. Since ownership documents contain information about the property of certain individuals, they can also be used for the prosopography of Belgrade. The ownership documents of the Serbian Royal Academy of Sciences were selected as a representative example due to the special national importance of this institution, which was renamed the Serbian Academy of Sciences and Arts after the Second World War.

Keywords: Ownership document, Serbian Royal Academy of Sciences, Belgrade Municipal Court.